

Η ΚΥΡΑ ΩΡΕΤΤΑ

ΚΩΜΩΔΙΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ :

Η ΚΥΡΑ ΩΡΕΤΤΑ

Ο ΚΥΡ ΒΑΡΝΑΒΑΣ

ΕΝΑΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ με ράσα λευκά

ΓΙΑΝΝΟΥΚΟΣ

ΜΑΖΕΤΤΟΣ } χωριανοί

ΓΑΒΡΙΟΤΤΟΣ }

ΠΙΝΟΥΚΚΙΑ

ΜΙΓΓΙΝΑ

ΓΙΝΕΒΡΑ

ΚΩΣΤΑΝΤΙΑ

ΜΑΚΕΡΟΥΦΘΟΣ, σκουτάριος του Βαρνάβα

Κυνηγοί και φαμέγοι, χωριανοί και χωριανές.

} χωριανές

} παρακόρες της 'Ωρέττας

Ἡ πλαγιά ἐνὸς λόφου χαμηλοῦ, πὺν τὸν στεφανώνει κάστρο μὲ μπεντένια, κ' ἐπάνω ἀπὸ αὐτὰ φαίνονται σκεπὲς καὶ φουγάρα καὶ πύργοι ἀψηλοὶ μὲ μπροστήθια. Κάτον ὁ τόπος εἶναι χέροσος, ἀνώμαλος, γιομάτος δέντρα, χαμόκλαδα καὶ βάτα - σημάδι πὼς σιμὰ εἶναι ὁ λόγγος. Εἶναι πρῶτ' στὸ ἔβγα τοῦ Μάν' φέγγει ἡ γαρυγγή, κ' ἡ λάμψη μεγαλώνει ὅσο ἡ μέρα προβαίνει.

(Ὁ Γιαννοῦκος εἶναι ξαπλωμένος ἀριστερά, χάμου στὰ χόρτα· εἶναι ξεσκούφωτος καὶ φορεῖ ξιπλῶνι μπαλωμένο, καλτσόβραχο πλεχτὸ στερεωμένο ἀπάνω στὸ ξιπλῶνι καὶ μὲ πετσώματα ραμμένα στὶς πατοῦνες. — Ἔρχονται ὁ Μαζέττος καὶ ὁ Γαβριόττος ἀπὸ δεξιά· φοροῦνε καπέλλα τσαλακωμένα, πούκαμιστα ἀσπρουδερά καὶ στενά βρακιά· κρατοῦνε κ' οἱ δύο δρεπάνια γιὰ τὸ χορτάρι. Ἔρχονται ἑποῖσω ἡ Πινούκκια κ' ἡ Μιγγίνα μὲ τίς φούστες ἀνασηκωμένες καὶ πιασμένες στὴ μέση· ἡ μιὰ κρατεῖ τσουγγράνα κ' ἡ ἄλλη δικράνι.

Μαζέττος. (δείχνοντας τὸ Γιαννοῦκο). ὦ, γιὰ ἰδὲς ποιόνε βλέπω!

Γαβριόττος. ὦ, πὺν νὰ μὴ σώσῃ! Νὰ κοιμᾶται τέτοιαν ὥρα!

Καὶ νάχουμε χορτολόγημα!

Μιγγίνα. ὦϊμέ! Πέρασε ὅλη νύχτα ἔξω στὴ δροσιά.

¹ Ὁ Ἐδοάρδος Καλάντρας, Ἰταλὸς-Πιεμοντέζος, ζωγράφος, μεσαιωνολόγος καὶ φιλόλογος, γεννήθηκε στὰ 1852 καὶ πέθανε τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1911 στὸ Τορίνο. Εἶτανε ἀπὸ τοὺς ἀγαπημένους φίλους τοῦ Τζακόζα, καὶ μαζί δοκίμασαν νὰ δώσουνε στὸ θέατρο καὶ στὸ μυθιστόρημα ὥραιες εἰκόνες τῆς ζωῆς τῶν περασμένων αἰώνων, ὅπως τὴ γνωρίσανε ἀπὸ τὴ μελέτη καὶ τὴν εἶδανε μὲ τὰ μάτια τῆς ποιητικῆς τους φαντασίας. Ὁ ἴδιος ἔλεγε συχνὰ πὼς ἔχουνε καὶ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς φόρεμα φτερωμένο ἀπὸ κινήματα καὶ ἀπὸ λόγια, φόρεμα πὺν ἀλλάζει μὲ τὸν καιρὸ καὶ μὲ τὰ χρόνια ὅπως ἀλλάζουμε γιὰ τὸ κορμὶ τὰ μάλλινά καὶ τὰ μεταξωτὰ φορέματα. Τὴν ἀλλαγὴ αὐτὴ μπόρεσε νὰ δεῖξῃ μὲ τὰ φιλογολογικά του ἔργα, πὺν τὰ γνωστότερα τους εἶναι τὸ μυθιστόρημα ἡ Ἀνεμοζάλη, τὰ Δείψανα, διηγήματα, καὶ τὸ δράμα Ἡ Ἀνοιξὴ τοῦ 1799. — Ἡ Κυρά Ὁρέττα εἶναι ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἔργα του, σωστὴ μικρογραφία μιᾶς ὄψης τῆς μεσαιωνικῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀντίληψης πὺν εἶχανε γιὰ τὴ ζωὴ οἱ ἄνθρωποι κείνου τοῦ καιροῦ.

Πινούκκια. Εἶναι φοβερός ύπνοφάς ! Φοβερός ύπνοφάς !

Μαζέττος. Κι ἅμα δὲν κοιμᾶται, πάει ἀκαματεύοντας, πὺν εἶναι ντροπῆς !

Μιγγίνα. Δὲν εἶναι δικό του φταῖξιμο, πὺν ἔγιν' ἔτσι χάχας : τοῦ-
χουνε κάνει μάγια.

Μαζέττος. Γιὰ στάσου, γιὰ στάσου, νὰ τοῦ τὰ ξεορκίσω γώ. (Βγάζει
ἓνα σφύρισμα πολὺ δυνατό).

Γιαννοῦκος. (ἀνακαθίζει καὶ τοὺς λοξοκοιτάζει).

Μαζέττος. Σήκω ἀπάνου, ύπνιάρη : κ' εἶν' ὥριμο τὸ μαγιάτικο
χορτάρι.

Γιαννοῦκος. Ἄμε στάνάθεμα καὶ σὺ καὶ τὸ χορτάρι σου ! (Ξαναξα-
πλώνεται χάμου).

(Φωνὲς καὶ βουὴ ἀπὸ μακριά).

Γαβριόττος. Γιαννοῦκο, πρέπει νὰ ξέρης πὺς ὁ ἀφέντης βγῆκε
κιόλα κυνήγι. Δὲν ἀκοῦς τὰ βούκινα ; Νὰ σὲ πιάση, σὲ συγύρισε !

Πινούκκια. Ἄλοῦ στὸν ὅπου δὲ δουλεύει !

Μιγγίνα. Ἔ, κακομοίρη, δὲν ξέρεις τ' εἶσαι σύ ; Δὲ στοχάζεσαι πὺς
εἶσαι δουλευτῆς στὰ χωράφια ; Κι ὅλο σουρτουκεύεις σὰν ὄνει-
ροπαρμένος, πὺν θὰ σὲ πάρουνε πιά τὰ παιδάκια μὲ τὶς πέτρες
ἀπὸ πίσω ;

Γιαννοῦκος. (Δὲν ἀποκρίνεται, παρὰ σηκώνει μιὰ τὴν πλάτη του).

Μαζέττος. (παίρνει μιὰ φούχτα χῶμα καὶ τοῦ τὸ πινάξει ὅπου τονὲ λάχη).
Σήκ' ἀπάνου, παλιοπόντικα !

Γαβριόττος. (τοῦ πετᾷ ἓνα ξερόκλαδο). Σήκ' ἀπάνου, ποντίκαρε, ἀσβέ,
κουνάδι !

Πινούκκια. (μὲ στρίγκλη φωνή). Σήκ' ἀπάνου, σήκ' ἀπάνου !

Γιαννοῦκος. (σηκώνεται ὀρθός). Τί κακὸ σᾶς ἔκαμα ; Δὲ σᾶς ἔχω
τίποτα καμωμένο. Τί γλέντι βρίσκετε νὰ τὰ βάζετε μ' ἓνανε,
πὺν δὲ σᾶς ἔχει καμωμένο τίποτα ; Ἄστε με ἤσυχο, τὸ καλὸ
πὺν σᾶς θέλω.

Γαβριόττος Μαζέττος καὶ Πινούκκια. (Ὅλο καὶ γελώντας καὶ στρα-
βομουριάζοντας, μὲ χειρονομίες). Ἀπάνου, ἀπάνου, ἀπάνου !

Γιαννοῦκος. (σφίγγοντας τοὺς γρόθους). Δὲν ξέρω τὶ βαστιέμαι...

Μιγγίνα. Σούτ !... Σωπάστε σᾶς λέγω : ἓνας καλόγερος ἔρχεται.

Ἕνας *Καλόγερος* μὲ ράσα λευκά παρουσιάζεται στὸ βάθος, καὶ προχωρεῖ
ἀργά-ἀργά, ψάχνοντας γιὰ κάτι βοτάνια, πὺν ὕστερα τὰ βάζει μέσα
στὸ καλάθι του. Οἱ χωριανοὶ κ' οἱ χωριανὲς προσκλίνουνται μπροστά του.)

Καλόγερος. Ἡσυχία, ἡσυχία, ἀδέρφια μου. Στερεῖ τὴν ἡσυχία τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅποιος τὴ στερεῖ τοῦ ἀλλουνοῦ. Κ' εἶν' ὀχτροὺς τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ, ὅποιος θέλει ὀχτρὸ τὸ γείτονά του. Γιὰ τί λογοφέρνετε ;

Γαβριόττος. (δείχνοντας τὸ Γιαννοῦκο). Γιατὶ τοῦτος ἐδῶ δὲ θέλει νᾶρ-
θῇ στὴ δουλειά.

Μαξέττος. Καὶ τὸ μαγιάτικο εἶν' ὥριμο.

Γαβριόττος. Μιὰ μπόρα μπορεῖ νὰ μᾶς τὸ κἀνὴ νά !

Γιαννοῦκος. (στέκεται ἀμίλητος, μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό).

Καλόγερος. (μὲ ἡμερὴ ἀστηρότη). Γιατί δὲν ἀποκρίνεσαι, γιέ μου ;
Γιατί δὲ λὲς κάτι ; Ἐγίνες ἄλλος ποῦ μὲ εἶδες ;

Γιαννοῦκος. (σαστισμένος). Δὲν ξέρω...

Καλόγερος. Μίλησε λεύτερα.

Γιαννοῦκος. Δὲν μπορῶ πιά τίποτα νὰ πιάσω νὰ κάμω. Μοῦ φαί-
νεται σὰ νᾶχω ὅλο τὸν κόσμο στὴ ράχη.

Γαβριόττος. (στραβογελώντας). Ὁ ὕπνος ὕπνο φέρνει.

Μαξέττος. Ὁ ἓνας ὕπνος τραβᾷ τὸν ἄλλονε.

Πινούκκια. Ἀκαμάτης ἄνθρωπος διαβόλου προσκεφάλι.

Μιγγίνα. Ἀγίε μου γέροντα, ἐγὼ νὰ σᾶς πῶ, λέω πὼς κάποιος
τοῦ τὴν ἔχει φτειάξει.

Καλόγερος. Μίλα καθαρά.

Μιγγίνα. Κάποιος, δηλαδὴ καμιὰ μάγισσα ἢ κανένας μάγος. Φτά-
νει ἓνας λόγος, ἓνα κούνημα τοῦ χειριοῦ, μιὰ ματιὰ γιὰ νὰ μ-
ποδέσῃ τὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ μὴν εἶναι πιά λεύτερος οὔτε
στὸ κορμὶ οὔτε στὸ νοῦ! Τὰ ξέρετε σεῖς αὐτά ;

Καλόγερος. (κουνώντας τὸ κεφάλι). Γιὰ τὴν ὥρα δὲ φαίνεται νᾶναι
μάγισσες στὰ μέρη τοῦτα.

Πινούκκια. Ἐρχονται ἀπ' ὄξω ἀπὸ δῶ.

Μιγγίνα. Ἐρχονται ἀπ' ὄξω ἀποδῶ. Ψῆς τὸ δεῖλι, εἴμouna στὸ
περβόλι. Κ' εἶναι δὲν εἶναι, κατεβαίνει ἀπὸ πάνου μιὰ μαμπό-
γρια μαυριδερὴ καὶ στεγνὴ καὶ γενάτη, ψαχουλεύει στὴν ἀλι-
φασκιά, δράχνει ἓνα φρουνὸ καὶ φρορρ, βρίσκεται πάλι στὰ
σύννεφα ψηλά.

Μαξέττος. Χτὲς τὴ νύχτα, μπαίνοντας στὸ σταῦλο γιὰ νὰ ποτίσω
τὴ γελάδα, εἶδα ἓναν καρκαντζόλο ζαρωμένο μέσ' στὸ παχνί :
ἓναν ἀπὸ κείνους τοὺς καρκαντζόλους π' ἀγαποῦνε τὴ ζέστα καὶ
φοβοῦνται τὸ κρύο.

Γαβριόττος. Τὴν Παρασκευὴ τὸ πρωῒ, ἓνας ξενικὸς τράγαρος χῶ-
θηκε μέσ' στὸ κοπάδι μου, πηδώντας καὶ κουτρίφοντας ποὺ
χάλασε τὸν κόσμο. Καὶ μοῦ κούλανε μιὰ προβατίνα.

Πινούκκια. Καὶ πόσες μαῦρες ὄρνιθες δὲ γεννηθήκανε φέτος!

Καλόγερος. (βαρειεστημένος). Ἐ, σωπάστε καὶ λίγο!... Αὔριο θάρ-
δω στὸ χωριὸ μὲ τὸν ἐξορκιστὴ μας, καὶ κάτω θὰ γίνη. Δρόμο
τώρα, αἵντε νὰ δρεπανίσετε, αἵντε νὰ δρεπανίσετε!

Γαβριόττος. Πᾶμε, κ' εἶν' ἀργά.

Καλόγερος. (πρὸς τὸ Γιαννοῦκο). Μεῖνε δῶ μαζί μου.

(Οἱ χωριανοὶ κ' οἱ χωριανὲς φεύγουνε, κουβεντιάζοντας ἀνά.)

Γιαννοῦκος. (στέκεται ἀκίνητος, σὰ νὰ περιμένη).

Καλόγερος. (ζυγώνοντάς τον). Εἶμαι γιατρὸς χειροῦργος ἐγώ, ἔχε θάρ-
ρος σ' ἐμένα. (Τὸν κοιτάζει κατάματα, κρατώντας τον ἀπὸ τὸ χέρι
στὸ μέρος ὅπου οἱ γιατροὶ πιάνουνε τὸ σφυγμό). Δὲ μοῦ φαίνεσαι
ἀρρωστημένος. Ὅμως αὐτὴ σου ἡ ἀδυναμία στὸ νὰ καταγίνε-
σαι στὶς συνηθισμένες δουλειὰς μπορεῖ νά'ναι ἀρχὴ ἀρρώστιας.
(Ἀφοῦ συλλογιστῇ). Ἀκόμα κ' ἡ ψυχὴ ἀρρωσταίνει, ἄμ' ἀπὸ
πάθος ἢ ἀπὸ κρῖμα χάνη τὴ γερωσύνη της καὶ παίρνῃ τὸν
κατήφορο τοῦ κακοῦ. Ἐχεις κάμει καλὰ τὴν ἐξέταση τῆς συνεί-
δησής σου; Πόσος καιρὸς εἶναι πῶχης νὰ ξαγορευτῇς;

Γιαννοῦκος. Τόχα συνήθεια νὰ ξομολογιέμαι τὸ λίγο-λίγο μιὰ
φορὰ τὸ μήνα...

Καλόγερος. Καταλαβαίνω: τὸ εἶχες, μὰ δὲν τὸ ἔχεις πιά. Πές μου
τώρα, παιδί μου, εἶπες κακὰ γιὰ κανένα;

Γιαννοῦκος. Ποτέ, γέροντά μου.

Καλόγερος. Πῆρες ξένο πρᾶμα;

Γιαννοῦκος. Ποτέ.

Καλόγερος. Ἐδῶκες ψεύτικη μαρτυρία καλεσμένος εἶτε ἀκάλεστος;...
Στάθηκες βλάστημος στὸ Θεό, ἀπλὰ ἡ αἰρετικά;... Κρασποπό-
της, χαρτοφόρος, παίχτης μὲ ζάρια νοθεμένα;

Γιαννοῦκος. Ὁχι, γέροντά μου.

Καλόγερος. Μὲ τὸ κρῖμα τῆς λαιμαργίας μὴν πείραξες τὸ Θεό;

Γιαννοῦκος. Ζῶ μὲ ψωμί καὶ μὲ νερό.

Καλόγερος. Κακοκάρδισες τοὺς γονιούς σου μ' ἔργα ἢ μὲ λόγια;

Γιαννοῦκος. Εἶμαι μοναχὸς στὸν κόσμο.

Καλόγερος. Πές μου, μὴν ἁμάρτησες μὲ τὴ φιλαργυρία; Μὴν
κράτησες ὅ,τι δὲν ἔπρεπε νὰ κρατήσης; Μὴν πόθησες παραπά-
νου ἀπ' ὅ,τι ταιριάζει;

Γιαννοῦκος. (σιγφωνα σὰν ἄθελα). Νὰ τὸ κακὸ ποὺ ἔχω! Ἐνας
πόθος...

Καλόγερος. Ἐνας πόθος τρελός, κρυφός, ἀκράτητος; Εἶναι πό-

θοι πού λυώνουνε τούς νέους σάν τῇ φωτιά πού λυώνει τὸ κερί. Εἶσαι ἄρρωστος στὴν ψυχὴ, ἐσύ. Γιατί δὲ ζητᾷς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ ;

Γιαννοῦκος. Γιὰ νὰ μὲ γιатρέψη ; Μὰ γὼ δὲ θέλω νὰ γιάνω. Τὸ πάθος μου εἶναι ὅτι ἀγαπημένο ἔχω γὼ στὸν κόσμο. Δὲν μπορῶ, μὲ τὸ βάσανο πού μοῦ δίνει, οὔτε νὰ φάω οὔτε νὰ κοιμηθῶ· συχνὰ γίνομαι σάν ἔξω ἀπὸ τὰ φρένα μου· καὶ ὅμως δὲν ἤθελα νὰ ξαναγίνω σάν πρῶτα. Ἦθελα μόνο νὰ συντύχω κάποιον πού νὰ μὲ βοηθήσῃ μ' ὁρμήνεις. Ἐγὼ δὲν ξέρω τίποτα, μὰ τίποτα, εἴμ' ἓνας ζαβὸς κοκομοίρης, μᾶ πού διψάει νὰ μάθῃ. Ποιὸς μπορεῖ νὰ μοῦ πῇ πῶς φτειάνονται τὰ μαγιοβότανα, τὰ φίλτρα πού ἄκουσα νὰ λένε ; Ποῦ βρίσκονται τὰ φυλαχτὰ πού σταματοῦνε τὶς κανονικὲς ἐνέργειες τῶν πραγμάτων, ἢ ἀλλάζουνε τὴν κατάστασι τῶν ἀνθρώπων ; Εἶν' ἀλήθεια πῶς μὲ τὰ γητέματα μπορεῖ κανεὶς νὰ γίνῃ ὁμορφος σάν τὸν ἅγ. Ἀρχάγγελο, ἢ πλούσιος, εὐγενὴς καὶ δυνατὸς σὰ βασιλόπουλο τῆς Φραντσας; Τί χρειάζεται γιὰ νὰ πετύχῃ κανεὶς τέτοιες ἐνέργειες ; Μυστικὴ συμφωνία ; Νὰ θυσιάσῃ αἷμα ; Νὰ χάσῃ δέκα, εἴκοσι χρόνια τῆς ζωῆς ; Τὴ σωτηρίᾳ τῆς ψυχῆς του ;

Καλόγερος. (πρόσεχε ἀκόμα περισσότερο). Λέγε ἄφοβα, γιατί, λέγοντας τὴν ἀλήθεια, μήτε στὴν ἐξομολόγησι μήτ' ἔξω ἀπὸ τὴν ἐξομολόγησι ἁμάρτησε κανεὶς ποτέ.

Γιαννοῦκος. Τὸ Σάββατο, κατὰ τὰ μεσάνυχτα, διώχοντας κάθε φοβισμένο στοχασμό, ἀνέβηκα ὡς τὴ μεγάλη καστανιὰ τοῦ ψηλοῦ Γκρεμοῦ. Τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ἔφεγγε γύρω-γύρω τὰ χωράφια, φλογισμένα ἀπ' τὰ χοροπηδήματα, καὶ ἀπὸ τὰ μεθοκόπια, καὶ ἀπ' τὰ σατανικὰ τὰ ζευγαρώματα...

Καλόγερος. (μ' ἀγωνία). Καὶ τί εἶδες ; Λέγε λεύτερα... Μὴ φοβᾶσαι νὰ τὸ μαρτυρήσῃ ὁ ξαγοράρης. Τί σοῦ συνέβη ;

Γιαννοῦκος. (ξαναζαρώνοντας στὸ καβούκι του). Τίποτα.

Καλόγερος. Ὁ Δημιουργὸς σου σὲ βοήθησε, σ' ἔσωσε ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ κακοῦ.

Γιαννοῦκος. Μὰ γὼ εἶμουν ἑτοιμὸς γιὰ ὅλα...

Καλόγερος. Σῶπα, δυστυχισμένε ! Εἶσαι ἄρρωστος στὴν ψυχὴ, δηλαδὴ κυριεμένος στὴν ψυχὴ ἀπὸ ἓνα κακοποιὸ δαιμόνιο. Καί, μάθε, σὲ τρία κεφάλαια συνοψίζεται κάθε εἶδος μαγικοῦ : σὲ μαγικὸ θανατικὸ, ὑπνωτικὸ καὶ ἐρωτικὸ. (Στυλώνοντας στὴ μορφὴ του δύο μάτια ἐρευνητικά). Τὸ τρομερώτερο εἶναι τὸ ἐρωτικὸ μαγικὸ, πού μ' αὐτὸ ὁ δαίμονας ἀνάβει, γιὰ κάποιον ἄλλον, ἕνα

πάθος, έναν καημὸν ἐρωτικό τόσο ἄγριο πὺ εἶναι ἀληθινὰ
μανία.

Γιαννοῦκος. Δὲν εἶναι μανία, γέροντά μου, εἶναι πιώτερο λιγούρα.

Καλόγερος. Λιγούρα τῆς ἀγάπης δυνατὴ πὺ λιγεύει τὴ ζωὴ.

Γιαννοῦκος. Δὲν ξέρω μήτε τί νὰ κάμω, μήτε τί νὰ πῶ...

Κολόγερος. Γιὰ νὰ δοῦμε πῶς νὰ γιάνης. Μὰ τὸ γιαιτρικὸ δὲ θὰ
βρεθῇ στὰ μπουκάλια μου.

Γιαννοῦκος. (κουνώντας ἀπαλὰ τὸ κεφάλι). Τὸ γιαιτρικὸ διώχνει τὴν.
ἀρρώστια, κ' ἐγώ...

Καλόγερος. Σῶπα. Ἐγὼ θὰ σὲ πᾶω στὸ μοναστήρι, μπρὸς στὸν
ἡγούμενό μας, πὺ εἶναι χρόνια πολλὰ καλόγερος, μὲ ἀγιώτατη
ζωή, πρωτοδάσκαλος στὰ γράμματα, μὲ νόηση πὺ κόβει παρα-
πάνου ἀπ' ὀλονῶνε μας. Θὰ τοῦ τὰ περιγράψης ὅλα. Αὐτὸς θὰ
σοῦ μιλῇ μετὰ τὴ θρησκεία, μετὰ τὴ φυσικὴ, μετὰ τὴ φιλοσοφία.
θὰ κάμῃ ὥστε τὸ περισσὸ τῆς ἀγάπης σου νὰ μὴ ξεστρατίσῃ
σὲ τρέλα. Ὑστερα θὰ προσκυνήσῃς τὴν κάρα τ' αἱ-Κλήμεντα,
τὸ ἀγιασμένο λείψανο πὺ ἦρθε ἀπ' τὸ γιαιλὸ τὸν πέρα. Κ'
ὑστερ' ἀκόμα θὰ περιδιαβάσῃς τὸ κατοικητήρι μας, τὸ ἀνοιχτὸ
σ' ὅσους ἔχουνε δοκιμάσει τοὺς πειρασμοὺς τοῦ κόσμου : ἀπά-
νεμο λιμάνι τῶν μετανοημένων, τῶν πολυπικραμένων, τῶν κα-
τατρεγμένων. Ἀπόξω εἶναι σὰν παλάτι μέσα τὰ κελλιά εἶναι
στενὰ καὶ ἀστόλιστα. Τὸ μοναστήρι μας ἔχει πλούτη κ' ἐξουσία
σὰ μικρὸ βασίλειο : ἔχει χτήματα στὸ βουνὸ καὶ χωράφια στὸν
κάμπο, πρωτάτα, δεσποτάτα καὶ ἀφεντεῖς : παίρνει ἀφιερῶματα
καὶ μεγάλες δωρεὲς ἀπὸ χρυσάφι, ἀσήμι καὶ πετράδια... Ἐμεῖς
οἱ καλόγεροι περνοῦμε τὴ ζωὴ μὲ τὴν προσευκὴ καὶ τὴ νη-
στεία, μὲ τοὺς δαρμοὺς καὶ μὲ τοὺς τρίχινους σάκκους : κάνουμε
τάμια νὰ ζοῦμε καὶ ζοῦμε φτωχοί : τὰ λόγια «τοῦτο εἶναι δικό
μου» δὲν ξεστομιζοῦνται ποτέ : κ' ἔτσι, πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες
τώρα, θάφτηκε ἀβλόγητος ἓνας ἀδερφός μας πὺ πέθανε μὲ δυὸ
φλουριά κρυμμένα στὶς ἀμασκάλες... Ὁ καθένας μας, ἔξω
ἀπὸ τὰ χρέη του, ἔχει καὶ τὸ ἀξίωμά του : ἄλλος σπουδάζει τοὺς
παλιούς χρονογράφους, ἄλλος ἱστορεῖ σκέδες, ἄλλος μαζώνει τὰ
δοσίματα, ἄλλος εἶναι κελλάρης, ἄλλος φιλεῖ τοὺς προσκυνη-
τάδες... Ὅλοι μεθοῦμε μὲ τὴν ἰδέα τῆς θυσίας : καὶ ἀπὸ τὸ
μεθῆσι αὐτό, ἐνωμένο μὲ τὴν ὁμόνοια τῶν ψυχῶν καὶ μὲ τὴν
εἰρήνη τῶν ἔργων, ἀναβρῦζει ἡ δύναμη τοῦ ἀδερφάτου μας.
Ἀνθρώποι μεγάλοι καὶ τρανοὶ φιλοδοξοῦνε νὰ τοὺς ποῦνε ἀδερ-
φούς μας : ζυγώνοντας στὸ θάνατο βάζουνε τὸ ρᾶσο, παρακα-
λοῦνε ταπεινὰ στὴν ἐκκλησιά μας νὰ θαφτοῦνε, γιὰ νὰ γρυνπῇ ἡ

*προσευκὴ στήν τέφρα τους αἰώνια. Ἔλα μαζί μου, καὶ θὰ δῆς... (Σταματᾷ καὶ ἀλλάζει τόνο). ὦ, κοίτα πὼς ἀστούχησα τὸ δικό μου τᾶξιωμα ! Εἶμαι γιατρός, ἐγώ : καὶ πρέπει νὰ μαζώξω τὸν ἀδύσκαμο καὶ τὴν μελλομένην, ὅσο βρέχει ἀκόμα τὸ χῶμα ἢ δροσιά. Μὴν κακοφανῆς σου νὰ προσμείνης λίγο : θὰ ξαναπεράσω ἀπὸ τοῦτο ἐδῶ τὸ δρομάκι. (Ξεκινᾷ καὶ φεύγει ἀργά-ἀργά).

(Ὁ *Γιαννοῦκος* γυροφέρνει λίγην ὥρα ὅλος ἀνίσυχος, καὶ ὕστερα παίρνει δρόμο καὶ φεύγει ἀριστερά.— Ὁ τόπος μένει ἄδειος μιὰ στιγμή.— Ἡ *Κυρά Ὠρέττα* ἔρχεται ἀπὸ δεξιά : ἔχει στόλόξανθο κεφάλι ἕνα στεφάνι ἀλαφρὸ ἀπὸ ἄγρια τριαντάφυλλα : φορεῖ χρυσόφαντο ξάμιτο τριανταφυλλί, στενότατο ἀπὸ τῆς μέσης καὶ ἀπάνου, καὶ ἀπὸ τῆς μέσης καὶ κάτω μακριὰ καὶ φαρδὶ ὡς τὰ πόδια : ἔχει μιὰ νόστιμη ἀσημένια ζωνίτσα μὲ μιὰ ὠραία κρεμαστὴ σακκούλα : τὸ δεξὶ τῆς χέρι γυμνόν, τὸ ἀριστερὸ σκεπασμένον μὲ χερσόφτι γιὰ τὸ γεράκι. Τὴ συντροφεύουν ἡ *Γινέβρα* καὶ ἡ *Κωσταντία*, καὶ οἱ δύο μὲ ἀνασηκωτὰ φουστάνια, μὲ τὴν μπόλια στὸ κεφάλι).

Ὠρέττα. (ὅλη θυμὸ). Μὰ ποῦ, ποῦ νὰ τρύπωσε κεῖνο τὸ γεράκι ; Δὲν καταλαβαίνω. Τ' ἀφήνω καὶ πέφτει σ' ἕνα σκορδαλό, ἔτσι, γιὰ νὰ δοκιμάσω, καὶ τὸν πιάνει. Τ' ἀφήνω καὶ χύνεται σ' ἕναν ἄλλον, καὶ πετάει ψηλά, ψηλά, καὶ τόσο μακριά, ποὺ τ'όχασ' ἀπ' τὰ μάτια μου !

Γινέβρα. Ἐγὼ τὸ εἶδα ὡς ἐδῶ...

Κωσταντία. Εἴτανε πάντα τόσο ἥμερο !

**Ὠρέττα.* (χτυπώντας τὰ πόδια τῆς χάμου). Καὶ τοῦ κάκου τὸ ἔκραξα νᾶρθη στὴ φύχτα !

Γινέβρα. Τὸ εἶδα ὡς ἐδῶ. Δὲν εἶναι παρὰ ἕνα κερκάκι ἐκεῖ, μὰ κουνοῦσε τίς φτερούγες σὰν ξενικὸ ξεφτέρει.

**Ὠρέττα.* (πεισματωμένη). Ἐχει ὅλα τὰ σημάδια τοῦ ξενικοῦ κίρκου : τὰ μάτια, τὴ μύτη, τὰ γυρτονύχια, τὰ μεγάλα φτερά, τὰ μικρά... Ὅλα, ἔξω ἀπὸ τὴν εὐγένεια ! Νὰ τὸ ξαναβρῶ, θὰ τὸ συγυρίσω σὰ χωριατογεράκι. Ὅρκο παίρνω, θὰ τᾶρπάξω ἀπὸ τὰ πέδιπλα, θὰ τὸ βροντήξω σ' ἕνα δέντρο, καὶ θὰ τὸ τινάξω σὲ κανένα μοῦργο !

Κωσταντία. Κυρά μου, σὰς παραπῆρε ὁ θυμὸς !

**Ὠρέττα.* (μέσα στὰ δόντια τῆς). Νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ τᾶβρω !...

Γινέβρα. Θὰ τὸ βροῦμε. Δὲν μπορεῖ νὰ χαθῇ. Δὲν ἔχει τὰ σκοιτοράκια στὰ πόδια, καὶ τὰσημένα κουδουνάκια τὰ σμαλτωμένα μὲ τὴν ἄρμα τοῦ ἀφέντη ;

Κωσταντία. Σῶπα ! καὶ θαρρῶ πὼς ἀκούω τὰ κουδουνάκια. (Λυπιάζεται).

**Ὠρέττα.* Δὲν εἶναι ἤχος ἀπὸ κουδούνια.

Κωσταντία. Εἶναι ἦχος ἀργυρός, κυρά μου, εἶναι ἀργυρός ἦχος !
Πάμε πίσω, γιατί πάρα-προχωρήσαμε. Ποιὸς ξέρει ! ἴσως μετά-
νοιωσε, τὸ κακό· κ' ἐνῶ μεῖς τὸ γυρεύουμε, νὰ μᾶς γυρεύῃ κι
αὐτό.

(Ἡ *Γινέβρα* κ' ἡ *Κωσταντία* φεύγουνε ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ ἦρθαν.—Ἡ
᾽Ωρέττα ὄλο καὶ κοιτάζει ψηλά, μισοκλείνοντας τὰ μάτια καὶ ἡσυχώνοντάς τα
μὲ τὸ χέρι.—Ὁ *Γιαννοῦκος* ξανάρχεται ἀπ' ἀριστερά, τὴ βλέπει καὶ μένει
σὰν ἐκστατικός).

᾽Ωρέττα. (γυρνώντας πρὸς τὸ μέρος του). Ἔρχεσαι ἀπὸ τὸ λόγγο ; Μὴν
εἶδες τὸ γεράκι μου, κουρνιασμένο στὴν κορφὴ κανενὸς δέν-
τρου ; Εἶναι κιρκάκι μικρούλι κι ἀλαφρό... Πές μου γλήγορα,
πές μου γλήγορα. Γιατί μὲ τηρᾷς σὰν παραλογιασμένος ;

Γιαννοῦκος. (συνέρχεται, κάνει νόημα : ὄχι).

᾽Ωρέττα. (γυρίζει πίσω γιὰ νὰ φύγῃ).

Γιαννοῦκος. (σερμένος ἀπὸ ὀρμὴν ἀκαταμάχητη). Κυρά μου !

᾽Ωρέττα. (σταματώντας). Τί θέλεις ;

Γιαννοῦκος. Ἄν μπορῶ νὰ κάμω τίποτα ποὺ νὰ σᾶς βγάλῃ τὴ στε-
νοχώρια ποὺ ἔχετε, νὰ μοῦ τὸ πῆτε καὶ θὰ τὸ κάμω μετὰ χαρᾶς
σας. Θέλετε νὰ ψάξω νὰ σᾶς βρῶ κανέν' ἄλλο γεράκι ; Ἐγὼ
ξέρω καὶ βρίσκω φωλιὰς καὶ φωλεῖτες. Τρία μίλλια πέρα ἀποδῶ,
ἐκεῖ ποὺ ἀναβρῦζει ὁ ποταμός μας, εἶναι γκρεμὰ ποὺ λές καὶ
πάνε στὴν ἄβυσσο. Ἐκεῖ γεννιοῦνται γεράκια μικρούλια μὲ νό-
στιμα φτερά, μὰ τιμημένα, περήφανα καὶ μὲ τόλμη μεγάλη·
ἔχουνε πολεμικὲς ὀρμὲς καὶ πιάνουνε πουλάκια χυμώντας ἀπὸ
ψηλά. Ἐγὼ τὰ θαρρῶ τὰ καλῆτερα τοῦ κόσμου. Στους ὀρι-
σμούς σας.

᾽Ωρέττα. (τὸν κοιτάζει κατάμουτρα καὶ βάζει τὰ γέλια). Πῶς μοῦ κάνεις
τὰ μάτια σου ! Σὰν τὰ μάτια τοῦ μπούφου στὸν ἥλιο.

Γιαννοῦκος. Ναί, κυρά μου· ἐγὼ ἔμαι μπουῦφος, κ' εἶστε σεῖς ὁ
ἥλιος.

᾽Ωρέττα. (γελαστή). ὦ ! μιλᾷς σὰν παλατιανός !

Γιαννοῦκος. (παίρνοντας θάρρος). Τοὺς μπουῦφους τοὺς καρφώνουνε
στὴν ὀξώπορτα, γιὰ νὰ ξορκίζουνε τὴ συφορὰ καὶ τὴ ζημιὰ.
Βάλτε νὰ μὲ καρφώσουνε στὴ θύρα τῆς κάμαράς σας, καὶ τὶ
καλότυχος ἐγώ !

᾽Ωρέττα. Μιλᾷς σὰν ἱππότης μὲ σκουτάρι !

Γιαννοῦκος. Λέγω ὅ,τι μοῦ καλαναρχεῖ ἡ καρδιά μου.

(Ἀντίλαλοι ἀπὸ βούκινα καὶ φωνές, ὅχι πολὺ μακριά).

᾽Ωρέττα. (προσέχοντας νάκούση). Ὁ κύρ Βαρνάβας κυνηγᾷ ἓνα λύκο μὲ τὰ ζαγάρια του. Ἄκου: χαρλαοῦ, χαρλαοῦ, χαρλαοῦ... (Κι ἄξαφνα). Καὶ τώρα ποῦ νὰ χωθήκανε οἱ παρακόρες μου, καὶ δὲ γυρίζουνε πιά ; (Κινάει νὰ φύγῃ δεξιᾷ).

Γιαννοῦκος. (ἀκολουθώντας τη καὶ σμίγοντας τὰ χέρια). ὦ, σᾶς παρακαλῶ, βάλτε με στὴ δούλεψή σας. Ὅ,τι σᾶς ἀρέσει ἐσᾶς, ἐγὼ θὰ πασικίσω νὰ τὸ κάνω. Θᾶμαι πάντα ὁ πιστός σας, ὑπάκουος στὶς προσταγές σας, σὲ ζωὴ καὶ σὲ θάνατο...

᾽Ωρέττα. Καὶ τί θέλεις ἐγὼ νὰ σὲ κάμω ἐσένα ;

Γιαννοῦκος. (κοιτάζοντάς τη μὲ ὄψη ταπεινῆς γλυκαπαντοχῆς). Κάντε με ὅ,τι καλὸ μπορεῖτε.

᾽Ωρέττα. (περγελαστικά). Θέλεις νὰ σὲ πάρω δεμέστιχό μου ἢ μεγάλο μου σινισκάρδο ;

Γιαννοῦκος. (πειραγμένος). Κυρά μου !

᾽Ωρέττα. Μὴν ἔτυχε νὰ παρασταθῇς ὥς τώρα στὸ τραπέζι κανενὸς ἄρχοντα, ἢ νὰ κυβερνήσης ἄλογα, ἢ νὰ φυλάξης λαγωνικά, ἢ νὰ γυμνάσης καὶ νὰ μερώσης ὄρνια ;

Γιαννοῦκος. (κουνάει τὸ κεφάλι).

᾽Ωρέττα. Τότε δὲν μπορεῖς νὰ κάνης μήτε τὸν τραπεζάρη, μήτε τὸ σταυλάρη, μήτε τὸ σκυλόμαγγο, μήτε τὸ γερακάρη. ("Υστερ' ἀπὸ λίγη σιωπή). Ἄμα πιάνουνε τὰ μεγάλα κρύα, κ' εἶν' ὅλα γύρω γιομάτα πάγους καὶ χιόνια, στὸ καστέλλι γίνονται τραγοῦδια, σκοποὶ καὶ θεάματα, γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα... Μὴν τυχὸν καὶ ξέρεις νὰ χωρατεύης, νὰ συνθέτης λόγια, νὰ λὲς παραμύθια λατινικά ἢ στὴν κοινὴ τὴ γλώσσα ; Εἶσαι καλόφρονος καὶ γλυκομίλητος ;

Γιαννοῦκος. Κυρά μου, ἐγὼ ἔμαι ἀπλὸς ἄνθρωπος.

᾽Ωρέττα. (μὲ ἀπονιά). Ἐχεις μάθει νὰ παίξης τὸ βιολί, νὰ ριμάρης καὶ νὰ τραγουδῇς πολεμικοὺς κ' ἐρωτικούς ἀγῶνες ;... Θὰ μποροῦσες νὰ παίξης μὲ τὰ μαχαίρια, νὰ καταπιῇς σπαθιά, νὰ κάνης κουτροβάλες στὸν ἄερα ;

Γιαννοῦκος. Δὲ μαθίτηψα ποτέ μου σὲ τέχνες διασκεδαστικές, ἀρχόντισσα.

᾽Ωρέττα. Δὲν μπορεῖς νὰ γίνης λυράρης, δὲν μπορεῖς νὰ κάνης τὸ μῦμο. Νᾶσουν, ἄλλος, νάνος, καμπούρης, ἢ μισερὸς τοῦλάχιστον, μποροῦσε νὰ βάλῃς τὰ ριγλάτα, καὶ νὰ πάρης ἢ θέσῃ τοῦ γελωτοποιοῦ, ποῦ γέραςε καὶ ἄρχισε νὰ τὸν πιάνῃ μελαγχολία· μὰ σὺ ἔχεις καλὴν ὄψη, τὰ φερσίματά σου δὲν εἶναι τζουτζέδικα, μήτε τέτοια ποῦ νὰ φέρνουνε τὰ γέλοια.

- Γιαννοῦκος.** (ἐτοιμόλογα). Μὰ γὼ εἶμαι τρελός, κυρά μου· δὲν τὔδατε ἀκόμα ;
- Ῥρέττα.** (τὸν κοιτάζει καλὰ-καλὰ). Δὲ μοῦ φαίνεσαι νὰ τᾶχης χαμένα.
- Γιαννοῦκος.** Ἔχω σηκώσει ψηλὰ τὰ μάτια, κ' ἔχω κοιτάζει τόσο τὸν οὐρανό, πὺν ἔχασα τὴ γίς.
- Ῥρέττα.** Σὰ νὰ ποῦμε, χάνεσαι σὲ μάταιους στοχασμούς.
- Γιαννοῦκος.** Ἔχω βαλμένη ὅλη μου τὴν ψυχὴ κι ὅλη μου τὴ ζωὴ σ' ἓνα ἀστέρι, πὺν ξεπερνᾷ στὴν ὁμορφιὰ χίλιες χιλιάδες ἄλλα πὺν φαίνονται κεῖ ψηλά.
- Ῥρέττα.** (γελώντας). ὦ ! ὦ ! αὐτὸ εἶναι πολὺ ὁμορφη ἀρχή.
- Γιαννοῦκος.** Τίποτ' ἄλλο δὲν μπορῶ νὰ συλλογιέμαι, παρὰ τὴν ὑπερ-ὑψηλὴ ἀγάπη μου.
- Ῥρέττα.** Καὶ βέβαια δὲν εἶσαι στὰ σύγκαλά σου. Λοιπόν, τί κάνεις τώρα ;
- Γιαννοῦκος.** Πολὺ φοβοῦμαι μὴ σᾶς γίνω βάρος, ἂν πῶ κι ἄλλα.
- Ῥρέττα.** Λέγε κ' ἔννοια σου, γιατί ἐγὼ τὰ νοστιμεύουμε τὰ νέα πράματα.
- Γιαννοῦκος.** Ἄμα νυχτώνη, βγαίνω καὶ τριγυρνῶ στὸν κάμπο, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸν οὐρανό, καὶ λέγοντας μ' ὅλη μου τὴ δύναμη : — Κυρία μου ἀστρούλα, κυρία μου ἀστρούλα, δεῖξε τὴν ἀπονιά σου σὲ μένα καὶ κάνε με νὰ πεθάνω. Μάθε ὅμως, πὺς ἂν ἀγαποῦνε καὶ μετὰ θάνατο, δὲ θὰ πάψω νὰ σ' ἀγαπῶ.
- Ῥρέττα.** Μὰ κείνη δὲν τὴ μέλει καθόλου γι' αὐτά, μήτε γιὰ σένα ;
- Γιαννοῦκος.** Μοῦ φαίνεται μένα πὺς ἀπὸ κείνη μιὰ γλύκα προχωρεῖ καὶ κατεβαίνει, πὺν μὲ γιομίζει μὲ ἡδονὴ πρωτόφαντη γιὰ μένα.
- Ῥρέττα.** Μὰ ἡ πολὺ σου ταπεινὴ ἀνθρώπινη κατάσταση δὲ σ' ἀφήνει νὰ πάρης καμιὰν ἐλπίδα γιὰ αἴσιο τέλος.
- Γιαννοῦκος.** Ἡ τύχη πολὺ συχνὰ σηκώνει ψηλὰ τοὺς ἀσήμαντους, ἀφήνοντας χάμου τοὺς πολὺ σημαντικούς.
- Ῥρέττα.** Καὶ σὲ τί ἐλπίζεις ; Μὴ σὲ καμιὰ νεκρομαντικὴ συνέργεια ;
- Γιαννοῦκος.** Πολὺ λαχταροῦσα νὰ τὴ δῶ ἀπὸ σιμώτερα, — καὶ τὴν εἶδα !
- Ῥρέττα.** (ξεσπώντας στὰ γάχανα). Τ' εἶν' αὐτὸ πὺν λές ; Πὺς τὔκαμες ;
- Γιαννοῦκος.** Τὴν εἶδα κείνη πὺν εἶναι γιὰ μένα κι ἀπὸ ἄστρο παραπάνου. (Φλογερώτερα). Τὴν εἶδα καὶ τὴ βλέπω, καὶ νοιώθω μέσα μου τόση χαρὰ πὺν λές καὶ δὲν ξέρω ποῦ εἶμαι.
- Ῥρέττα.** (μὲ τὴν ἀλαζονεῖα στὴ μορφὴ, μὲ βλέμμα νουθετικόν). Πρόσεξε τὶ λές !
- Γιαννοῦκος.** Μισὸ λογάκι ἀκόμα...

Ωρέττα. Δὲν καταλαβαίνω τὰ σκεπαστὰ λεγόμενά σου.

Γιαννοῦκος. Θὰ μιλήσω ξέσκεπα...

Ωρέττα. Ὁχι πιά, γιατί τώρα μοῦ εἶναι σκοτούρα νὰ σ' ἀκούω.
(Τραβιέται πίσω καὶ τοῦ πετάει ἓνα φλουράκι). Νά, πάρ' το, πα-
λαβέ, καὶ δρόμο ἀποδῶ !

Γιαννοῦκος. (βάζοντας τὸ πόδι ἀπάνου στοῦ φλουρί). Κυρά μου ἡ νιότη
εἶναι σκλάβα στὶς μπόρεσες καὶ στοὺς νόμους τῆς ἀγάπης, ποὺ
ἔχουν ἔξουσία πιδ μεγάλη ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους.

Ωρέττα. (ὅλη ἀλλάζοντας ὄψη). Ἐξέρω τὴ δύναμή τους, καὶ ξέρω
ἀκόμα πὼς ὄχι μιά, μὰ πολλὲς φορὲς ὠδηγήσανε τοὺς ἀπόκο-
τους τρελοὺς σὲ παιδεμὸ σκληρότατο !

Γιαννοῦκος. Κ' ἔτσι ἄς γίνη. Δεῖξτε σὲ μένα τὴν ἀπονονιά σας,
κάντε με νὰ μαρτυρέσω, κάντε με νὰ πεθάνω...

Ωρέττα. Βάλ' ἓνα κέρινο εἶδωλο ἴσα μ' ἑσένα μπρὸς στὴν εἰκόνα
τάφεντη τῆς-Νικόλα, ποὺ γιὰ χάρη του σοῦ δίνω χάρη. Καὶ
κάμε νὰ μὴ σὲ ξαναδῶ πιά σ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ μέρη.

Γιαννοῦκος. (μὲ λυπητερὴ φωνή). Σπολλάτη στοῦ Θεοῦ καὶ στοῦ ἑλεός
του. Μοῦ μπήγете μαχαίρι στὴν καρδιά...

Ωρέττα. (ἄγρια θυμωμένη). Ἐσκουμπίσουν ἀπὸ μπροστά μου, παλιό-
σκυλο, ποὺ μοῦγινες σκοτούρα ! (Γυρίζει τὴν πλάτη, καὶ κινεῖ νὰ
φύγῃ ἀριστερά).

Γιαννοῦκος. (μ' ἀστραφτερὰ τὰ μάτια καὶ σάν ἔξω ἀπὸ τὰ φρένα του).
Ἀνάθεμα τὴ μέρα ποὺ σᾶς εἶδα, κυρά μου ! Μά, χαμένος γιὰ
χαμένος, θέλω νὰ σᾶς φιλήσω ! (Τὴν κυνηγᾷ, τὴν προφταίνει καί,
κρατώντας τὴ σφικτά, κολλᾷ τὰ χεῖλη στοῦ λαιμοῦ της).

Ωρέττα. (βάζει μιὰν ἄγρια κραυγή).

Γιαννοῦκος. (τὴν ἀφήνει καὶ φεύγει δεξιά).

Ωρέττα. (γυρίζοντας γύρω-γύρω μ' ἄλλα ξεφωνητά). Βοήθεια ! βοή-
θεια !... Ὁ, τὸν ξαδιάντροπο ! ἄ, τὸν κακοῦργο ! τὸν κα-
κοῦργο ! (Βλέπει νᾶρχεται ὁ κύρ Βαρνάβας, στέκει καὶ ἡσυχάζει).

(Ἐρχεται ὁ *Κύρ Βαρνάβας* ἀπ' ἀριστερά : φορεῖ κουκκούλα πρασινό-
μαυρη, ξιπῶνι τζαμφεδένιο ἀνοιχτοπράσινο μὲ πληθὸς κοιμιὰ ἀπὸ πε-
τράδια πολύτιμα, καλτσόβραχο ἴσα μ' ἀπάνου, σαντάλια τοῦ κυνηγιοῦ δίχως
αὐτιά, σπάθα χρυσόδετη, βούκινο φιλδισένιο μὲ δεσίματα χρυσά : κρατεῖ στοῦ
χερι ἓνα κονταρόξυλο).

Ωρέττα. Ἀφέντη μου, πολὺ καλῶς νὰ ὀρίσετε.

Βαρνάβας. (μὲ γαλήνη τρόπον καὶ ψυχῆς, ὅπου εἶναι συνηθισμένος). Γνώ-
ρισα τὴ φωνή σου. Γιατί φώναξες βοήθεια; Τί διάβολο σημαί-
νει αὐτό ;

᾽Ωρέττα. (δολοφρεμὴ ἀκόμα). Μοῦ κάμανε μιὰ φριχτὴ προσβολή.

Βαρνάβας. Πῶς ἔγεινε αὐτό ;

᾽Ωρέττα. Ἐψαχνα νὰ βρῶ τὸ γεράκι μου ποὺ χάθηκε, καὶ ἄξαφνα...

Βαρνάβας. Ποιὸς εἶταν αὐτός ;

᾽Ωρέττα. Ἐνας νέος πολὺ κακῆς ζωῆς, σ' ἐλεεινὴ θέση, σ' ἀξιοθρήνητη κατάσταση.

Βαρνάβας. Καὶ τί σοῦ ἔκαμε ;

᾽Ωρέττα. Ἐτρεξε καταπάνου μου, μ' ἄρπαξε ἀπ' τὴν πλάτη...

Βαρνάβας. Καὶ δὲν ἀντιστάθηκες ;

᾽Ωρέττα. Μ' ἔπιασε προδοτικά.

Βαρνάβας. Σὲ πείραξε ;

᾽Ωρέττα. Μὲ φίλησε.

Βαρνάβας. Σοῦ φίλησε τὰ μάγουλα ; τὸ στόμα ;

᾽Ωρέττα. Τὸ λαιμό. Νοιώθω καὶ τῶρ' ἀκόμα σὰν τὸ κάψιμο τῆς τσουκνίδας.

Βαρνάβας. Καὶ ποῦ πῆγε καὶ κρύφτηκε ;

᾽Ωρέττα. Ἐγιν' ἄφαντος.

Βαρνάβας. (ἀφοῦ μείνῃ λίγο ἱσυλλογισμένος). Γυναίκα, σ' αὐτὸ ἐδῶ πρέπει νὰ κλείσης τὸ στόμα. Σιωπώντας, καμιὰ ντροπὴ δὲν μπορεῖ νὰρθῇ γιὰ σένα μιλώντας, θάχῃς τὴν καταλαλιὰ τοῦ κόσμου.

᾽Ωρέττα. Ἄντρα μου, γλυκέ μου ἀφέντη, μιλιὰ δὲ θὰ βγάλω· μὰ δὲ θὰ μείνῃ βουβὸς αὐτὸς ποὺ μὲ πρόσβαλε. Ὅ,τι ξέρουνε τρεῖς, τὸ ξέρεי ὅλος ὁ κόσμος. Κ' ἐγὼ ἔλπιζα νὰ λάβω ἐκδίκηση ἀμέσως καὶ πέρα ὡς πέρα.

Βαρνάβας. Ἀμέσως, πέρα ὡς πέρα, μὰ καὶ πονηρά ! Ἄφησε νὰ κοιτάξω ἐγώ. Νὰ μὴ λέμε ἀργότερα: στερνὴ μου γνώση νὰ σ' εἶχα προῦτα !

(Ἡ *Γινέβρα* κ' ἡ *Κωσταντία* ἔρχονται ἀπὸ δεξιὰ).

Γινέβρα. Ὠϊμέ, κυρά μου, πάει τὸ καλό σας τὸ γεράκι, χάθηκε !

Κωσταντία. Καὶ λίγη ἐλπίδα εἶναι, ἢ καμιὰ, γιὰ νὰ τὸ ξαναδοῦμε.

Βαρνάβας. Σωπάστε. Δὲν ξέρετε τί λέτε. (Βάζει τὸ βούκινο στὸ στόμα καὶ τὸ λαλεῖ).

Γινέβρα. Ἐνα κικιάκι ποὺ τόσο τ' ἀγαπούσαμε !

Κωσταντία. Τὸ καλῆτερο ποὺ πέταξε στὸν κόσμο !

Γινέβρα. Στὴν ὁμορφιά καὶ στὴν καλοσύνη τὰ περνοῦσε ὅλα ὅσα εἶδε ποτεὲς τὸ καστέλλι !

(Ἀπ' ἀριστερὰ ἔρχονται ὁ *Μακεροῦμφρος* καὶ κάμποσοι κυνηγοὶ καὶ

φαμέγοι, πού τρέχουνε στο λάλημα του βούκινου· άλλοι αναμαλλιάρηδες κι άλλοι με σκούφους· φορουνε όλοι φορέματα κοντά, πλουμισμένα λίγο στο λαιμό, στα μανίκια και στο γύρο· κ' είναι αρωματωμένοι με κονταρόξυλα, μαχαίρια κι άλλα χρήσιμα για τὸ κυνήγι).

Βαρνάβας. Ἐλάτε δῶ, συντροφία. Ποῦ τοὺς ἀφήσετε τὸ Ρινούκιο, τὸν Κριβέλλο καὶ τὸ Σκαννάδιο ;

Μακεροῦφφος. Ἀρχοντά μου, τραβήξανε κατὰ τὸ λόγγο τοῦ Ἀη-Ἰουλιανοῦ, γιατί τὰ σκυλιὰ βρήκανε τὸ πέρασμα κι ἄλλου λύκου. Μὰ με τὸν ἄνεμο μπροστὰ δύσκολ' ἀγωνίζονται...

Βαρνάβας. Ἐ, ἄς πᾶνε ὅλοι στὴν εὐκὴ τοῦ διαβόλου! γιατί τώρα πρέπει νὰλλάξουμε κυνήγι. Ἐνας χωριάτης, ἕνας ψωμοζήτης ἔχει κλέψει τὸ γεράκι τῆς κυρᾶς σας. Πάρτε σβάρνα ὅλα τὰ μέρη ὁλόγυρα, ψῶστε πίσω ἀπ' τοὺς φράχτες, ἀνάμεσα στὰ σκοῖνα, μέσ' στὰ χαντάκια. Ἀμα βρῆτε τὸν κλέφτη, βάλτε του ἕνα στούμπωμα στὸ στόμα, νὰ μὴν μπορῇ λέξη νὰ πῇ, καὶ φέρτε τον ἐδῶ.

Μακεροῦφφος. Δώστε του τὴν κακὴ συφορά, ἀφέντη μου !

Ἄλλοι κυνηγοί. (ὅλοι μὲ μιὰ φωνή). Κάντε τον νὰ κακοθανατίσῃ !

Βαρνάβας. Δρόμο τώρα, πηγαίνετε καὶ φέρτε τον ἐδῶ.

(Ὁ Μακεροῦφφος κ' οἱ ἄλλοι φεύγουνε τρέχοντας. Ὁ Βαρνάβας περνο-διαβαίνει ἀπάνου καὶ κάτω, ἢ Ὁρέττα στέκει παράμερα μὲ τὶς παρακόρες τῆς. Ὁ Γαβριόττος, ὁ Μαζέττος, ἡ Πινούκκια, ἡ Μιγγίνα κι ἄλλοι χωριανοί, γέροι καὶ νιοί, ἀρσενικοὶ καὶ θηλυκοί, ἔρχονται σκορπιστά, σὰν περίεργοι καὶ σὰ φοβισμένοι, καὶ μαζώνονται στὸ βάθος. Ξαναπαρουσιάζεται ὁ Καλόγερος μὲ τὰ λευκὰ ράσα, ρωτᾷ σιγανὰ τὸ Μαζέττο τί τρέχει, κ' ὕστερα προβαίνει καὶ χαιρετᾷ).

Βαρνάβας. Καλημέρα, ἀφέντη καλόγερε.

Καλόγερος. Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογῇ, ἄρχοντά μου. Ἐρχομαι ἀπ' τὸ βοτανολόγημα, πού μᾶζωνα βοτάνια πού γιαιτρεύουνε τὸ σῶμα· μὰ ἔχω τὴ δύναμη, καὶ τὴ ψυχὴ νὰ γιαιτρεύω ἀκόμα, ξεριζώνοντας ὅλα τῆς τὰ κρίματα. Ἐμαθα πὼς δικάσατε ἕνα νέο ἀγόρι...

Βαρνάβας. (σηκώνοντας τοὺς ὤμους). Μπᾶ ! δὲν εἶναι μήτε ὁ κύρης τοῦ Καστιλλόνε μήτ' ὁ Μεγαδούκας τῆς Βαναρίας καὶ δὲ χρησιμεύει νὰ κάθειστ' ἐδῶ νὰ πονοκεφαλᾶτε.

Καλόγερος. Μὰ εἶναι χριστιανός, πλᾶσμα τοῦ Θεοῦ !

Βαρνάβας. Λέγω πὼς εἶναι αὐτὸς νέος μὲ δίχως ἐλπίδα, κακοφημισμένος γιὰ κλεψιὲς κι ἄλλα ἀσκημότατα πράματα.

Καλόγερος. Καὶ τί σᾶς ἔχει κλεμμένα ;

Βαρνάβας. Ἐν' ἀξιοθάμαστο γεράκι.

Καλόγερος. Ἀρχοντά μου, ἡ ποινὴ πρέπει νᾶναι ἀνάλογη μὲ τὸ φταίξιμο.

Βαρνάβας. Μὰ τὴν ἀλήθεια, τὶ νόστιμος ποὺ εἶστε ! Δὲν ξέρετε πὼς τὸ γεράκι εἶναι ἡ εἰκόνα ἡ ἴδια τῆς ἀρχοντιᾶς καὶ τῆς ἱποσύνης ;

Καλόγερος. Ὁ παλαιὸς ὁ νόμος λέγει πὼς ὅποιος κλέψῃ γεράκι, πλερώνει, ἂν μπορῇ, δέκα ἀσημένια σόλδια, ποὺ ἀξίζουμε ὅσο τὸ τέταρτο ἀπὸ ἓνα σόλδι χρυσό· κι ἀνίσως δὲν μπορῇ, στέκει νὰ τοῦ τσιμπήσῃ τῷρνιο ἕξ οὐγγιὲς ζωντανὸ κρέας στὸ στήθος.

Βαρνάβας. Ὁ γαληνότατος βασιλιάς Φίλιππος τοῦ Βαλουᾶ, σὰν ἔχασε ἓναν πετρίτη, ἔβγαλε καὶ διαλάλησε σ' ὅλο τὸ ρηγάτο, πὼς ὅποιος ἔπιανε τὸ λεγόμενον πετρίτη καὶ τοῦ τὸν πηγαινε, θᾶπαιρνε διακόσια φράγκα, κι ὅποιος δὲν τὸν πηγαινε, θὰ πηγαινε κρεμάλα.

Ὠρέττα. (κινούμενη ἀπὸ ξαφνικὸ μετάνοιωμα, ποὺ κλεῖ μέσα καὶ μιὰ μακρινὴ καὶ ἀόριστη τρομάρα, ἀφήνει τίς παρακόρες καὶ ζυγώνει στὸν καλόγερο). Καλέ μου γέροντα, θὰ σᾶς φανερώσω κάτι τόσο μυστικό, ποὺ κανεὶς δὲν πρέπει νὰ τὸ μάθῃ ἔξω ἀπὸ μᾶς καὶ ἀπὸ σᾶς. (Σιγώφωνα): Ἐκεῖνος ὁ νέος μοῦ ἔχει καμωμένη μεγάλη χωριατιά καὶ τέτοια ντροπὴ, ποὺ δὲν μπορῶ νὰ τὴν ὑποφέρω.

Καλόγερος. Λοιπὸν εἶτανε προσβολὴ κι ὅχι κλεψιά ; Λοιπὸν εἶναι ἐκδίκηση κι ὅχι τιμωρία ;

Ὠρέττα. Δὲν ξέρει τὶ γλυκεῖα ποὺ εἶναι ἡ ἐκδίκηση, παρ' ὅποιος πάθῃ τὴν προσβολή.

Βαρνάβας. Καὶ ξανὰ τὸ λέγω ἐγώ, τὸν ἔχω δικασμένο !

Καλόγερος. Γλήγορος ὁ δικασμὸς δίχως κρίση ἀληθινή.

Βαρνάβας. Ἀφέντη καλόγερε, μὴν ἀνακατώνεστε· ἀφήστε νὰ κάνω ἐγὼ κεινοῦ τοῦ κακούργου ὅ,τι τοῦ ἀξίζει.

Ὠρέττα. Μοῦ ἔκαμε κείνος ντροπὴ πῶς μεγάλη παρὰ ποὺ μπορῶ νὰ βαστάξω.

Καλόγερος. Δὲν μπορείτε νὰ βαστάξετε ; ... Καὶ γιατί ; Ἀλοῦ στὸν ὅποιο δὲν μπορεῖ νὰ βαστάξῃ ! Αὐτὸς θὰ ὑποφέρῃ ἀργότερα. Ὅποιος ἀντέχει καὶ βαστά εἶναι στὸ δρόμο τῆς εἰρήνης, τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ, τῆς εἰρήνης ποὺ νικᾷ. Ναί, καιρὸ καὶ χρόνια, πολεμοῦσατε οἱ θνητοὶ μ' ἔχτρα στὴν ἔχτρα, μὲ χτύπους στοὺς χτύπους, μὲ κακὸ στὸ κακὸ. Μὰ ὁ Αὐτρωτής, σὰν ἦρθε στὴ γῆ, ἔφερε καινούριο τρόπο τοῦ πολέμου, κ' εἶν' αὐτὸς νὰ νικᾷ τὴν ἔχτρα μὲ τὴν ἀγάπη, τὸ χτύπημα μὲ τὴ συχώρηση, τὸ κακὸ μὲ τὸ καλὸ. (Μ' ἓνα τόνο, σὰ νὰ βλέπῃ ὄραμα γαληνόν). Ἀκού-

στε, σ' αὐτὸ ἀπάνου, μιὰν ἱστορία νὰ πορήσετε. Ἡ Βέρτα, ἡ γυναῖκα τοῦ Βερτράννου ἀπὸ τὸ Κακοβούνι, μὲ συνοδία μεγάλη, ἀμάξια, ἄλογα καὶ δούλους, πήγαινε νὰ προσκυνήσῃ στὸ μοναστήρι τ' Ἀη-Μιχαὴλ τῆς Κλειστής. Ἐτυχε ὁ Βροῦνος ἀπὸ τὸ Οὐλξ, ποὺ μὲ δυνατὴ παγὰνα ληστιάδες τυραννοῦσε κείνον τὸν τόπο, νὰκούσῃ τὸν ἐρχομὸ τῆς, κ' ἔστησε καρτέρι, σκότωσε τοὺς δούλους, ἄρπαξε ἄλογα καὶ τὰμάξια : καί, εἴτε ἀπὸ ἰδιοτροπία, εἴτε ἀπὸ ὑπέρμετρη ἀπονιά, παράτησε στοὺς πέντε δρόμους τὴν ἀρχόντισσα, γδυτὴ καὶ ξυπόλητη καὶ δίχως τίποτα στὸ κεφάλι. Αὐτὴ, γεμάτη ὄλο δάκρυα καὶ πίκρα, στράφηκε πίσω· κι ὅχι δίχως κούραση πολλή, γιατί δὲν εἶτανε συνηθισμένη νὰ πηγαίνη μὲ τὰ πόδια, γύρισε στὸ καστέλλι τοῦ ἀντρός τῆς. Ὁ Βερτράννος, σὰν ἄκουσε τὴν συνέβη, ἔκαμε ὄρκον ἐπίσημο νὰ μὴν κόψῃ μήτε τὰ νύχια του μήτε τὰ μαλλιά του, πρὶν κατορθώσῃ νὰ ἐκδικηθῇ...

Βαρνάβας. Στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ, αὐτὸς κι ἂν εἶτανε καλὸς θυμὸς!

Καλόγερος. Κ' ἔξι μῆνες κι ἀπάνου ἔμεινε σὲ κείνη τὴν κατάστασι, ποὺ κατάντησε σὰν ἀγρίμι τοῦ λόγγου· ὅσο πού, τελειώνοντας τὴν ἐτοιμασία τοῦ πολέμου, ἀνέβηκε σ' ἓνα φαρὶ καὶ τραβήξε μ' ὅλη τὴ συνοδία του πρὸς τὸ μέρος τὸ γραμμένο γιὰ τὴν ἐκδίκησι. Κάλεσε τοὺς κλέφτες σὲ μάχη, τοὺς τσάκισε καὶ τοὺς διασκόρπισε· τὸ Βροῦνο τὸν ἔπιασε καὶ τὸν κωλόσυρε δεμένο στὸ Κακοβούνι, σκοπεύοντας νὰ τὸν κἀνῃ ντροπιασμένος νὰ πεθάνῃ. Οἱ πανωκαστρίτες τρέξαν γύρωθε νὰ δοῦνε τὸ σκλαβωμένο· κι ἄλλος ἔλεγε νὰ τὸν κάψουνε μὲ σιγανότατη φωτιά· ἄλλος νὰ τονὲ θάψουνε ζωντανὸ μὲ τὸ κεφάλι κάτω· ἄλλος νὰ τονὲ δέσουνε σ' ἓνα παλούκι κάπου ψηλὰ στὸ καστέλλι, καὶ μήτε νὰ τὸν πάρουνε ποτὲς ἀπὸ κεῖθε, ὡς πού, καταλυμένος ἀπὸ τὸν ἥλιο κι ἀπὸ τὶς μπόρες, νὰ πέσῃ ἀπομοναχὸς του.

Βαρνάβας. Μὰ τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ! αὐτὸς κι ἂν εἶτανε ὁμορφα στοχασμένο! Καὶ τί ἔκαμε ὁ Βερτράννος;

Καλόγερος. Αὐτὸ πού ἔχω τώρα νὰ σᾶς πῶ. Οἱ πόρτες εἶτανε κλειστὲς καὶ τὰ πορτογέφυρα σηκωμένα, καὶ μ' ὅλα τοῦτα νὰ καὶ παρουσιάζεται ἓνας πολλὰ σεβάσμιος ἄνθρωπος, ὅπου γυρίζοντας πρὸς τὸ Βερτράννο καὶ τὴ Βέρτα, ἄρχισε νὰ βγάξῃ λόγο. Κ' ἡ οὐσία τοῦ λόγου του εἶτανε πὼς ἀνάγκη νὰ συχωρεθοῦνε τὰδικήματα, κι ἂς εἶτανε βαρήτατα. Ἐλεγε : «Ὁ Θεὸς δὲν ἀπαιτεῖ νὰ μὴν πονέσετε ἀπὸ τὰδικὸ πού σᾶς ἔγινε, ἀπαιτεῖ νὰ μὴν ὀρμήσετε στὴν ἐκδίκησι σὰν τᾶγριο θεριό. Κι ἀληθινὰ ὁ θυμὸς εἶναι θεριὸ πού σκίζει τὴν ψυχὴ καὶ τοῦ σοφοῦ ἀκόμα, δὲ σκά-

φτει ὅμως τὴ μόνιά του μέσα ἐκεῖ. Τὴ σκάφτει μέσα στὴν καρδιά τοῦ ἄμναλου. Θυμὸς ἐν κόλπῳ ἀφρόνων ἀναπύσεται. Μὲ τὸν καιρὸ περνᾷ : μὴ βιασθῆτε νὰ ξεθυμάνετε κάπου, δίχως ὅμως καὶ νὰ τὸν ἀφήσετε νὰ μεταλλάξῃ σὲ μῖσος. Μὴ λησμονῆτε πὼς ὅλοι, νωρὶς ἢ ἄργά, πάντα θὰ πεθάνουμε. Ἄς μὴν μποῦμε στὸν κίντυνο νὰ πεθάνουμε σὰ λυσσασμένα χτήνη. Σηκώστε τὰ μάτια ἐκεῖ ψηλά, σὲ κείνη τὴν ὠραία κατοικία τῆς εἰρήνης, στὴν οὐράνια μας πατρίδα. Βαδίζουμε γιὰ νὰ φτάσουμε ἐκεῖ : ἄς μὴ θυμώνουμε στὴ στράτα. Μὴ θυμοῦσθῃ ἐν ὁδῷ..

(Ἀκούεται, ἀρκετὰ μακριά, μιὰ κραυγὴ ἀναρρηγῆ χαρᾶς καὶ νίκης. Ὅλοι γυρίζουνε νὰ δοῦνε).

Γαβριόττος. Τὸν τσακώσανε !

Μαζέττος. Τὸν τσακώσανε γιὰ καλὰ !

Γαβριόττος. Εἴτανε μέσ' στὸν καλαμιώνα.

Πινούκκια. Ὁχι, ὁ καλαμιώνας εἶναι ἀπὸ ζερβά.

Μιγγίνα. Κύριε, σῶσε τον !

Βαρνάβας. (ἀφήνει τὴν Ὠρέττα καὶ τὸν Καλόγερο καὶ πάει νὰ κοιτάξῃ κι αὐτός).

Καλόγερος. (πρὸς τὴν Ὠρέττα, ξαναρχίζοντας τὸ λόγο του). Γιατί νάπλώνουμαι σὲ τόσα λόγια ; Ἀκούστε τὸ θάμα. Ὁ Βερτράννος κ' ἡ Βέρτα, ἡμερωμένοι ἀπὸ τὴ νουθεσία τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, συχωρέσανε τὸ Βροῦνο τὸ ληστή· καὶ σὰ νᾶτανε καὶ λίγο αὐτό, γιατί ὁ Βροῦνος εἴτανε ἀκόμα νέος καὶ νόστιμος στὴν ὄψη, τὸν πῆρανε παιδί τους καὶ τὸν κάμανε κληρονόμο τους. Ὡ ὕψος τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ ποὺ τόσα κατορθώνει ! Ὡ δύναμη μεγάλη τῆς χάρις τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς φωτίσῃ, κυρά μου.

(Ἀκούεται σιμὰ ἓνας ἀχὸς κι ἀλαλητὸς ἀπὸ φωνές ποὺ προστάζουνε :)

Οἱ φωνές. (ἀπὸ μέσα). Πορπάτα, παλιοκλέφτη ! Στὴ φούρκα ! στὴ φούρκα !

Καλόγερος. (παραμερῖζει καὶ στέκει νὰ δῇ τὰ γινόμενα).

Ὠρέττα. (μένει στὴ μέση, σκυθρωπὴ καὶ βυθισμένη σὲ μεγάλη συλλογὴ).

Βαρνάβας. (πρὸς τοὺς χωριάτες). Τόπο ! τόπο ! μὴ βάλω καὶ σᾶς δείρουνε σὰν τὰ σκυλιά !

(Ὁ *Μακεροῦφρος*, οἱ κυνηγοὶ κ' οἱ φαμέγοι ἔρχονται ἀπὸ δεξιά, τραβώντας καὶ σπρώχνοντας τὸ *Γιαννοῦκο* ξεμαλλιασμένο, κατάχλωμο, μὲ τὸ στόμα του δεμένο μ' ἓνα παννί).

Μακεροῦφρος. Κάντε πέρα ! τόπο ! τόπο !

Οἱ ἄλλοι κυνηγοί. Στὴ φούρκα ! στὴ φούρκα !

Βαρνάβας. ὦΕ, σεῖς ! δέστε του πιασάκωνα τὰ χέρια !

Ἕνας κυνηγός. Λαίπει τὸ σκoinί.

Βαρνάβας. Πάρτ' ἓνα ζουνάρι.

Γαβριόττος. (βγάζει τὸ λουρί πού τοῦ ζώνει τὴ μέση). Νὰ τὸ δικό μου.

Βαρνάβας. Βάλτε διπλὸ τὸ λυτάρι, καὶ κάντε στὴν ἄκρη μιὰ συρτο-
θελειά· νὰ τοῦ τὴν περάστε στὸ λαιμὸ καὶ νὰ τὸν κρεμάστε σ'
ἓνα δέντρο.

Μακεροῦφρος. (δείχνοντας). Σὲ κεῖνο τὸ γέρο τὸν κλώναραο.

Ἕνας κυνηγός. Δὲν ἔχουμε σκάλα.

Βαρνάβας. (πρὸς τὸ Μαζέττο). Σύρε γιὰ σκάλα στὸ κοντινότερο τὸ
σπίτι· καὶ τρέχα, στὰ τέσσερα !

Μαζέττος. (φεύγει τρέχοντας).

Καλόγερος. (προβαίνοντας). Θὰ τοῦ δώσω ἄφεςιν ἁμαρτιῶν,
ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου· καὶ θὰ δεηθῶ στὸ Θεὸ γιὰ
τὴν ψυχὴ του, πού ἴσως πεθαίνει δίχως αἰτία. (Γυρίζοντας πρὸ τὸ
Μακεροῦφρο). Μά, πές μου, ποῦ εἴτανε κρυμμένος ; Ποῦ τονὲ
βρήκατε ;

Μακεροῦφρος. Μακρὴ-πλατὴ ξαπλωμένο στὸ χωράφι μὲ τὰ δώδεκα
ταῦλάκια.

Καλόγερος. Καὶ σηκώθηκε νὰ φύγῃ ;

Μακεροῦφρος. Ὅχι.

Καλόγερος. Καὶ ἀντιστάθηκε γερά ;

Μακεροῦφρος. Καθόλου.

Καλόγερος. Τί ἔκαμε τότε ;

Μακεροῦφρος. Τίποτα.

Καλόγερος. Εἴστε βέβαιοι πὼς δὲν τὸν πιάσατε ἀντὶς γι' ἄλλους ;

Μακεροῦφρος. Εἴτανε τὰ μοῦτρα του ἄνω-κάτω κ' εἴτανε κατασκι-
σμένος ἀπ' τὰ κλαριά κι ἀπὸ τὰγκάθια.

Βαρνάβας. Ἀφέντη καλόγερε, ἢ δέση νὰ κάνετε, ἢ νὰ φύγετε.

Καλόγερος. (βγάζει πιτῆδεια τὸ στούμπωμα τοῦ Γιαννοῦκου καὶ τονὲ
σπρώχνει μπροστὰ στὴν Ὠρέττα). Κυρά μου, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ,
βοηθήστε με νὰ μὴν πεθάνῃ τοῦτος δίχως λόγο κι ἀφορμὴ.
Δῆτε : κεῖνον τὸν ἄνθρωπο, σὰς τονὲ θυμίζει τοῦτος, ὅπως τὸν
πρωτοείδατε, εἴτ' ἔτσι πού τὸν κοιτάζετε, εἴτε ἀπὸ κάποιο
γνώρισμα ;

Ὠρέττα. (στέκει ἀσάλευτη, ἄλαλη, κρύα σὰ μάρμαρο).

Καλόγερος. Τὴν ἀλαζονεία, μὴν τὴν παίρνετε γιὰ δόξα. Γεμίστε
μ' ἀγάπη τὴν καρδιά σας. Ἡ ἀγάπη ἀπλώνετε στοὺς ὑβριστά-

δες, στοὺς ὀχτροὺς καὶ στοὺς πολέμιους, καὶ τοὺς ἀγαπᾷ ὥς καὶ μέσα στὴν ἀνάγκη τῆς μάχης. Κυρά μου, ὁ Θεὸς εἶν' ἀγάπη.

᾽Ωρέττα. (μένει ἀκόμα μιὰ στιγμή σὰ μετέωρη, ἔπειτα βιάζει τὸν ἑαυτό της καὶ γυρίζει τὰ μάτια πρὸς τὸ Γιαννοῦκο).

Καλόγερος. (μὲ ἀγωνία). Ἐλᾶτε, κοιτάξτε τον καλὰ: τονὲ γνωρίζετε;

᾽Ωρέττα. (ἀποφασιστικά, μὲ φωνὴ δυνατὴ καὶ σταθερή). Ὁχι.

Γιαννοῦκος. (γονατίζει στὰ πόδια τῆς ᾽Ωρέττας καὶ τῆς φιλεῖ τὸ ποδοφούστανό της).

Καλόγερος. (ὀψώνει τὰ μάτια καὶ τὰ χέρια πρὸς τὸν οὐρανόν).

(Μουρμουρες, φωνές, διάφορα κινήματα. Οἱ χωριανοὶ προβαίνουνε ξαβά. Σ' ἓνα νόημα τοῦ Βαρνάβα, οἱ κυνηγοὶ κ' οἱ φαμέγοι τοὺς πέφτουνε ἀπάνου καὶ τοὺς διώχνουνε πέρα μὲ τὰ κονταρόξυλα καὶ μὲ τὰ καμτοῖκια).

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ : Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ

ΛΟΓΟΙ ΚΙ' ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

ΤΑ ΜΝΗΜΑΤΑ

Περνάτε μ' ἀλαφρὴ καρδιά τ' ἄγριο λαγκάδι τώρα, ξένοι καὶ χωριανοί. Μὴ σᾶς φοβίξῃ πειὰ κ' ἡ μοναξιά του κ' ἡ κακοτοπιά. Καὶ τὰ στενά του τ' ἄβαρα, λημέρια τῶν κακῶν, χαρούμενα θὰ σᾶς δεχτοῦνε. Καὶ κάποιιο τάφοι ποῦ τοὺς ἔσβυσαν τὰ χρόνια, καὶ τ' ὄνομά τους μόνο ἀφήσανε θυμητικό, τὴν κρύα τὴν ἱστορία τους θὰ σᾶς τὴν ποῦνε.

— Παίξε το ἐσύ, βοσκέ μου, τώρα τὸ καλάμι σου. Καὶ πές καὶ τὸ τραγοῦδι σου τ' ἀρμονικό.

Ψηλὰ στοῦ βράχου τὸ γυμνὸ τὸ φρύδι, ἀντίκρου ἀπὸ τὸ δρόμο τὸν τριγυριστό, βαροῦσε τὴ φλογέρα τὸ βοσκόπουλο. Βαροῦσε τὴ φλογέρα του καὶ τραγουδοῦσε. Κ' ἔλεγε τὸ τραγοῦδι τὸ γλυκό, γιὰ τὴν ἀγάπῃ ποῦ ἀγαποῦσε. Τὸ τραγοῦδι τὸ ἡμερο, τ' ἀγαλινό, γιὰ τῆς καρδιάς τοὺς πόνους. Πῶς ἀνταμώνει ἡ βοσκοπούλα στὸ μονοπάτι τὸ βοσκό, τὸ γλυκοχάραμα. Καὶ πῶς τοῦ τάξει τὸ φίλί, μὰ ἀκόμα δὲν τὸ δίνει.

— Πές το, βοσκέ μου, ἐσὺ τὸ γλυκοτράγουδό σου. Παίξε καὶ τὴ μαγεύτρα τὴ φλογέρα σου.

Κ' ἐκεῖ ποῦ ἀγνάντευε ὁ βοσκὸς καὶ τραγουδοῦσε, πρόβαινε ξέθαρρη μιὰ συνοδιά, τῶν Τούρκων σύμμιχτο ἓν' ἀσκέρι, πολυθόρυβο, προχωροῦσε νὰ περάσῃ. Κ' ἐκεῖ τὰ παληκάρια τοὺς κρατοῦσαν τὸ στενό. Καὶ μὲ ντουφέκια καὶ σπαθιά τοὺς ρίχτηκαν.

— Πές το, βοσκέ λεβέντη, τώρα τὸ τραγοῦδι σου τ' ἀντρίκειο, ὅχι τὸ ἔρωτικό. Πῶς σήκωσαν κεφάλι πές οἱ ταπεινοὶ κ' οἱ σκλάβοι. Καὶ πῶς πέσανε στοὺς ἀφεντάδες τοὺς παλιούς σὰν τὰ θεριά, μὲ λύσσα. Πές καὶ τὸ πρῶτο συναπάντημά τους, τὸ ματωμένο καὶ τὸ βροντερό. Τὸ καλότυχο κ'